

ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ
Система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти
сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 / ISO 9001:2015

Кафедра філософії, соціології та політології

ЗАТВЕРДЖЕНО

вченою радою ДТЕУ

Спост. п. 7 від « 25 » 05 2023 р.)

Ректор

Анатолій МАЗАРАКІ

СОЦІОЛОГІЯ ГЛОБАЛЬНИХ ЗМІН /
SOCIOLOGY OF GLOBAL CHANGE

ПРОГРАМА /
COURSE SUMMARY

Київ 2023

**Розповсюдження і тиражування без офіційного дозволу ДТЕУ
заборонено**

Автор: Наталія ШУСТ, доктор соціологічних наук, професор, професор кафедри філософії, соціології та політології

Програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри філософії, соціології та політології «21» березня 2023 р., протокол №22

Програму розглянуто і затверджено на засіданні вченої ради факультету міжнародної торгівлі та права «21» квітня 2023 р., протокол №10

Рецензенти: Віктор ВОЙНАЛОВИЧ, доктор політичних наук, професор, головний науковий співробітник відділу політичної культури та ідеології ІПіЕНД імені І.Ф.Кураса НАН України

Ольга ГОРПИНИЧ, кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри філософії, соціології та політології

СОЦІОЛОГІЯ ГЛОБАЛЬНИХ ЗМІН/ SOCIOLOGY OF GLOBAL CHANGE

ПРОГРАМА/ COURSE SUMMARY

ВСТУП

Програма дисципліни «Соціологія глобальних змін» призначена для студентів магістрів ДТЕУ галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», спеціальності 054 «Соціологія», освітньої програми «Діджитал соціологія».

Програму підготовлено відповідно до Стандарту вищої освіти України із зазначеної спеціальності та відповідної освітньо-професійної програми підготовки магістрів ДТЕУ.

Програма складається з таких розділів:

1. Мета, завдання та предмет дисципліни.
2. Передумови вивчення дисципліни як обов'язкової компоненти освітньої програми.
3. Результати вивчення дисципліни.
4. Зміст дисципліни.
5. Список рекомендованих джерел.
6. Лист погодження програми дисципліни.

1. МЕТА, ЗАВДАННЯ ТА ПРЕДМЕТ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення дисципліни «Соціологія глобальних змін» є набуття студентами інтегральних, загальних (інструментальних, міжособистісних, системних) та фахових компетенцій успішно розв'язувати складні задачі і проблеми дослідницького, прикладного та/або інноваційного характеру у сфері соціології щодо глобальних змін.

Завданням вивчення дисципліни є формування у студентів системно-логічного уявлення щодо змісту понятійно-категоріального апарату соціології глобальних змін як соціальної системи та його складових, навчання приймати ефективні стратегічні та тактичні рішення в нових умовах.

Предметом вивчення дисципліни є концептуальні положення, принципи, функції та закономірності соціології щодо діагностики, експертизи та прогнозування глобальних змін; специфіка вивчення глобальних змін в соціологічних дослідженнях.

2. ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ ЯК ОBOB'ЯЗKОВОЇ КОМПОНЕНТИ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

знання:

- базові знання з філософських і соціальних дисциплін, що певною мірою впливають на формування теоретичних засад соціально-гуманітарного світогляду студентів.

вміння:

- визначатися в масиві різноманітних знань, використовувати різні за змістом та світоглядною направленістю наукові праці, підручники, навчальні посібники, історичні джерела;
- застосовувати соціологічні категорії, поняття, концепції та теорії для інтерпретації даних досліджень соціальних явищ і процесів;
- аргументувати свою точку зору і науково доводити її в дискусіях;
- здатність системно та критично мислити;
- здатність розв'язувати складні задачі і проблеми соціології дослідницького, прикладного та/або інноваційного характеру;
- здатність бути конкурентоспроможним кваліфікованим професіоналом із особливим інтересом до здійснення соціологічної, аналітичної та прогностичної діяльності;
- готовність до динамічних змін у суспільстві, постійного самовдосконалення та збагачення власного професійного досвіду.

3. РЕЗУЛЬТАТИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «Соціологія глобальних змін» як обов'язкова компонента освітньої програми, забезпечує оволодіння студентами загальними та фаховими компетентностями і досягнення ними програмних результатів навчання за відповідною освітньо-професійною програмою:

Діджитал соціологія (ОС магістр)

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності за освітньо-професійною програмою</i>		
ЗК01	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	1-5,10-14
ЗК03	Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з	1,2,8,13,14

	експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).	
ЗК04	Здатність працювати в міжнародному контексті.	1-14
ЗК06	Здатність приймати обґрунтовані рішення.	2,7,8,13,14
<i>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності за освітньою програмою</i>		
СК01	Здатність аналізувати соціальні явища і процеси.	3-14
СК03	Здатність проєктувати і виконувати соціологічні дослідження, розробляти й обґрунтовувати їхню методологію.	1-14
СК05	Здатність обговорювати результати соціологічних досліджень та проєктів українською та іноземною мовами.	3-14
СК06	Здатність дотримуватися у своїй діяльності норм професійної етики соціолога та керуватися загальнолюдськими цінностями.	1-14
СК08	Здатність співпрацювати з європейськими та євроатлантичними інституціями.	1-14
СК09	<i>Здатність оцінювати і враховувати економічні, соціальні та технологічні чинники, що впливають на сферу професійної діяльності.</i>	3-14
СК10	<i>Здатність критично осмислювати вплив цифрових технологій на суспільні зміни.</i>	1-14
СК11	<i>Здатність обирати та використовувати сучасний інструментарій менеджменту й відповідні знання у професійній діяльності.</i>	1-14
СК12	<i>Здатність до використання інформаційно-комунікаційних технологій, сучасних методів і моделей інформаційної безпеки.</i>	1-14

<i>Програмні результати навчання за освітньою програмою</i>		
ПР01	Аналізувати соціальні явища і процеси, використовуючи емпіричні дані та сучасні концепції і теорії соціології.	3-14
ПР02	Здійснювати діагностику та інтерпретацію соціальних проблем українського суспільства та світової спільноти, причини їхнього виникнення та наслідки.	3-14
ПР03	Розробляти і реалізовувати соціальні та міждисциплінарні проекти з урахуванням соціальних, економічних, правових, екологічних та інших аспектів суспільного життя.	3-7, 10-14
ПР06	Вільно спілкуватись усно і письмово українською мовою та однією з іноземних мов при обговоренні професійних питань, досліджень та інновацій у сфері соціології та суміжних наук у тому числі в контексті співпраці з європейськими та євроатлантичними інституціями.	1-14
ПР07	Вирішувати етичні дилеми відповідно до норм професійної етики соціолога та загальнолюдських цінностей.	3-14
ПР10	<i>Використовувати результати самостійного пошуку, аналізу та синтезу інформації з різних джерел для ефективного вирішення спеціалізованих задач професійної діяльності.</i>	1-14

4. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Глобальні зміни в системі соціологічного аналізу

«Соціологія глобальних змін» як навчальна дисципліна. «Соціологія глобальних змін» як галузь соціологічного знання. Співвідношення понять «зміни», «соціальні зміни», «глобальні зміни». Актуалізація категорії «глобальні зміни». Глобальні зміни: поняття, суть, класифікація. Особливості аналізу економічних, політичних, культурних глобальних змін. Сфери протікання глобальних змін. Роль і місце глобальних змін у функціонуванні суспільства. Рівні впливу глобальних змін на соціум: мікрорівень (особисті зв'язки, сім'я, громада, індивідуальні практики); мезорівень (соціальні групи, організації та рухи); макрорівень (національні та міжнародні соціальні системи). Найважливіші глобальні зміни є структурними й мають стійкий характер. Глобальні зміни як визначальні чинники напряму руху суспільства.

Сучасні методи збору, обробки й аналізу соціологічної інформації, методики діагностики, експертизи та прогнозування, інформаційно-комунікативні технології глобальних змін. Соціологічний метод як методологічна основа вивчення практики змін; оцінки та вимірювання змін як соціального явища.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1[С.8-15],2[С.11-15].

Додатковий:5[С.13-18],6[С.14-15].

Інтернет-ресурси:14-20.

Тема 2. Соціологічні теорії і концепції глобальних змін

Сутність соціологічного підходу до аналізу понять «зміни», «соціальні зміни», «глобальні зміни». Теорія соціального конфлікту К. Маркса, погляди Р. Дарендорфа в концепції соціальних змін. Еволюційна теорія Г. Спенсера. Теорії циклічних змін О. Шпенглера, А. Тойнбі при дослідженні соціальних змін в суспільстві. Функціоналістські теорії Т.Парсонса в концепції соціальних змін. Структурна теорія Э. Тириакьяна і її роль при аналізі соціальних і соціетальних змін. «Кондрат'євські цикли» і їх застосування до аналізу соціальних/глобальних змін. П. Штомпка і його внесок у розвиток теорії соціальних змін. Сучасні підходи до вивчення глобальних змін. Дослідження українських соціологів змін в сучасній Україні.

Особливості співвідношення теоретичних і емпіричних форм та методів соціологічного пізнання концепції «змін», «соціальних змін», «глобальних змін». Методологічні проблеми соціологічних досліджень і тенденції розвитку соціологічного знання в концептуалізації «змін», «соціальних змін», «глобальних змін».

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1[С.12-28],3[С.11-58].

Додатковий:4[С.12-28],5[С.36-54].

Інтернет-ресурси:14-20.

Тема 3. Чинники і джерела глобальних змін

Проблеми визначення чинників і джерел глобальних змін. Основні чинники глобальних змін: зміни в чисельності, структурі і розподілі народонаселення; конфлікти з причини отримання ресурсів і цінностей; зміни цінностей і норм; технологічні досягнення (науково-технічний прогрес, впровадження інновацій); дифузійні процеси у сфері культурної і соціальної життєдіяльності; зміни навколишнього фізичного (природної) середовища. Джерела глобальних змін, їх зовнішній і внутрішній прояв. Значення визначення чинників і джерел при вивченні глобальних змін. Інновації як каталізатор глобальних змін. Сучасні чинники соціальних змін.

Концепція системного аналізу з залученням основних шкіл та методів в соціології щодо чинників і джерел глобальних змін. Особливості організації та проведення соціологічних досліджень в Україні щодо основних чинників глобальних змін.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1[С.12-28],2[С.25-58],3[С.36-48].

Додатковий:4[С.12-28],5[С.42-50].

Інтернет-ресурси:14-20.

Тема 4. Соціальні процеси в структурі глобальних змін

Поняття і суть соціальних процесів, їх сутнісні риси. Роль соціальних процесів у глобальних змінах. Основні підходи до типології соціальних процесів. Аналіз сутності процесів становлення; процесів розвитку; процесів функціонування; процесів руйнування. Типи соціальних процесів. Рівні виникнення і протікання соціальних процесів: макропроцеси, мезопроцеси, мікропроцеси. Взаємозв'язок і взаємовплив соціальних процесів і глобальних змін.

Особливості організації та проведення кількісних соціологічних досліджень щодо ролі соціальних процесів у глобальних змінах. Роль якісних та кількісних методів збору даних у формуванні впливу глобальних змін на різні соціальні групи.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1[С.28-32],2[С.58-68].

Додатковий:4[С.29-38],5[С.142-152].

Інтернет-ресурси:14-20.

Тема 5. Модернізація і трансформація в структурі глобальних змін

Поняття і сутність модернізації, особливості її прояву в соціальних інститутах і суспільстві загалом. Модернізація суспільства як механізм глобальних змін. Сучасні модернізаційні процеси в соціальних інститутах. Проблеми і ризики процесів модернізації.

Поняття і суть соціальної трансформації. Соціальна трансформація як процес глобальних змін соціальної реальності. Передумови і причини виникнення трансформаційних процесів у суспільстві. Об'єкти соціальної трансформації.

Методологічні та методичні можливості соціологічного вивчення та практичного використання суперечностей і парадоксів соціальної трансформації в

Україні. Роль якісних та кількісних методів збору соціологічних даних у дослідженні особливостей та проблем життєдіяльності в суспільстві, що трансформується.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1[С.34-38],2[С.70-84].

Додатковий: 6[С.102-128],7[С.75-84].

Інтернет-ресурси: 14-20.

Тема 6. Соціальні рухи і глобальні зміни

Підходи до вивчення структури соціальних рухів: функціональний; організаційний; суб'єктний. Взаємозв'язок соціальних рухів і соціальних/глобальних змін. Типологія соціальних рухів. Масові рухи і їх вплив на виникнення і розвиток глобальних змін. Вплив глобальних змін на виникнення масових рухів. Форми масових рухів. Конструктивний і деструктивний характер масових рухів. Проблеми управління соціальними рухами.

Сучасні методи збору, обробки й аналізу соціологічної інформації щодо впливу соціальних рухів на глобальні зміни.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1[С.48-58],3[С.45-58].

Додатковий: 6[С.12-28],13[С.75-84].

Інтернет-ресурси: 14-20.

Тема 7. Соціальна структура суспільства у фокусі глобальних змін

Соціологічний підхід до розуміння структурних змін. Сутність зміни соціальної структури суспільства, причини і чинники цих процесів. Характеристики змін соціально-класової, соціально-територіальної, соціально-демографічної, соціально-професійної, соціально-етнічної структури сучасного суспільства. Роль і місце окремих соціальних груп і спільнот в глобальних змінах. Соціальні наслідки і результати зміни соціальної структури суспільства.

Соціологічний аналіз глобальних змін в структурі населення суспільства. Метод фокус-групи в контексті методів емпіричної соціології щодо впливу демографічних процесів на зміни соціальної структури суспільства.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 2[С.86-88],3[С.65-78].

Додатковий: 5[С.154-168],7[С.95-104].

Інтернет-ресурси: 14-20.

Тема 8. Особливості трансформації соціальних інститутів у період глобальних змін

Поняття і суть трансформації соціальних інститутів, причини і чинники цих процесів. Інституційні зміни: поняття, суть, характеристики. Співвідношення інституційних змін і трансформаційних процесів в соціальних інститутах. Специфіка аналізу структурних, функціональних і ціннісних змін при вивченні трансформації соціальних інститутів. Соціальні наслідки і результати трансформації соціальних інститутів.

Особливості соціологічного вивчення трансформаційних процесів в соціальних інститутах у період глобальних змін. Соціологічне дослідження трансформації основних соціальних інститутів сучасного українського суспільства.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1[С.62-68],2[С.95-108], 3[С.85-98].

Додатковий: 5[С.172-184],6[С.75-84], 13[С.95-104].

Інтернет-ресурси: 14-20.

Тема 9. Особливості міграційних процесів у період глобальних змін

Соціальна сутність поняття міграція. Причини міграції. Класифікація міграційних процесів у період глобальних змін. Міграції за напрямком потоків. Міграції за тривалістю. Типи міграції. Форми організації міграції. Головні чинники міграцій. Стадії міграції. Зовнішні міграції. Внутрішні міграції. Міграція робочої сили. Нелегальна міграція. Наслідки міграції.

Особливості міграційних процесів в Україні. Головні категорії українських мігрантів. Державна політика в галузі міграційних процесів. Ключові пріоритети у сфері міграційних процесів в Україні, що пов'язані з глобальними змінами.

Сучасні методи збору, обробки й аналізу соціологічної інформації, методики діагностики, експертизи та прогнозування щодо міграційних процесів в Україні. Методологічні та методичні можливості соціологічного вивчення міграційних процесів та практичного використання в Україні. Роль якісних та кількісних методів збору даних у формуванні впливу на людський капітал проблем міграційних процесів очима громадян України.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1[С.72-98],2[С.115-138], 3[С.105-128].

Додатковий: 4[С.72-88],5[С.192-194].

Інтернет-ресурси: 14-20.

Тема 10. Масова свідомість та соціальне життя у період глобальних змін

Особливості прояву амбівалентного характеру глобальних змін. Особливості віддзеркалення глобальних змін у свідомості людей, вплив цих процесів на соціальну поведінку, соціальне життя. Стадії виникнення, розвитку і функціонування глобальних змін травмагенного характеру.

Стратегії поведінки людей в ситуації глобальних змін. Рівні подолання травми глобальних змін: особовий, груповий, глобальний. Поняття соціальної травми в соціології. Характерні риси і ознаки травмагенних соціальних/глобальних змін. Функції травмагенних соціальних/глобальних змін: конструктивний, деструктивний.

Проблеми соціологічного дослідження, виявлення і прогнозування розвитку глобальних змін травмагенного характеру методами соціологічного аналізу.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1[С.102-128],2[С.145-158], 3[С.135-148].

Додатковий: 4[С.92-118],5[С.195-204].

Інтернет-ресурси: 14-20.

Тема 11. Вплив глобальних змін на шлюбно-сімейні відносини

Основні функції та процес трансформації сучасної сім'ї у новітній демографічній історії. Сім'я у глобалізованому соціумі сучасного світу: інститут сім'ї та його функції; сімейна структура населення; основні процеси формування сімейної структури населення. Жінки та чоловіки у сучасній сім'ї. Сімейні цінності. Гендерні відносини у сучасній сім'ї. Форми шлюбних стосунків. Батьки і діти та міжпоколінні відносини у сім'ї.

Дітородні орієнтації в Україні. Взаємовідносини з неповнолітніми дітьми, їх утримання і виховання. Батьки і дорослі діти: сучасні форми сімейних зв'язків. Сім'я як об'єкт соціально-демографічної політики. Сучасний досвід сімейної політики у розвинених країнах та в Україні. Сімейна та пронаталістська політика в Україні. Питання взаємодії сім'ї з іншими соціальними інститутами. Удосконалення механізмів державного впливу на розвиток інституту сім'ї.

Сучасні методи збору, обробки й аналізу соціологічної інформації, методики діагностики, експертизи та прогнозування щодо впливу соціально-економічних явищ та процесів на життєдіяльність сімей. Методологічні та методичні можливості наукового аналізу методом соціологічного дослідження сімейного складу студентів та соціально-демографічні характеристики їх сімей.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1[С.132-148],2[С.145-158].

Додатковий: 4[С.122-128],5[С.215-226],10[С.55-226].

Інтернет-ресурси: 14-20.

Тема 12. Глобальні кліматичні зміни

Чинники і джерела глобальних кліматичних змін. Проблеми визначення чинників і джерел кліматичних глобальних змін. Основні чинники глобальних змін: зміна навколишнього фізичного (природної) середовища; зміни в чисельності, структурі і розподілі народонаселення; конфлікти з причини боротьби за ресурси і цінності; зміни цінностей і норм; технологічні досягнення (науково-технічний прогрес, впровадження інновацій); дифузійні процеси у сфері культурної і соціальної життєдіяльності. Наслідки зміни клімату.

Концепція системного аналізу із залученням основних шкіл та методів в соціології щодо глобальної зміни клімату. Особливості організації та проведення соціологічних досліджень в Україні щодо причин та наслідків зміни клімату.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1[С.152-168],2[С.165-178],3[С.146-158].

*Додатковий:*4[С.132-158],5[С.246-257].

*Інтернет-ресурси:*14-20.

Тема 13. Глобальні зміни в сучасному українському суспільстві

Українське суспільство як суспільство, що змінюється: основні маркери. Передумови, причини, основні чинники соціальних/глобальних змін в сучасному українському суспільстві. Основні сфери глобальних змін в українському суспільстві. Проблеми, протиріччя, ризики та соціальні наслідки глобальних змін в

сучасному українському суспільстві. Тенденції сучасних соціологічних досліджень глобальних змін в сучасному українському суспільстві.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1[С.172-198],2[С.182-258].

Додатковий: 5[С.162-168],6[С.175-184],11[С.544-551].

Інтернет-ресурси: 14-20.

Тема 14. Соціологічні дослідження глобальних змін

Методологічні підходи до вивчення глобальних змін. Особливості проведення соціологічних досліджень у вивченні теоретико-методологічних основ «змін», «соціальних змін», «глобальних змін». Завдання соціологічного аналізу глобальних змін і соціальних процесів. Специфіка визначення методів соціологічного вивчення глобальних змін. Основні індикатори глобальних змін і їх застосування в ході соціологічних досліджень. Проблеми соціологічного вивчення глобальних змін. Сучасні тенденції дослідження глобальних змін у різних сферах суспільного життя в Україні.

Список рекомендованих джерел:

Основний: 1[С.12-28],2[С.125-158].

Додатковий: 4[С.12-28],5[С.175-184], 8[С.75-154], 12[С.75-84].

Інтернет-ресурси: 14-20.

5. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основний

1. Історія соціології: навчальний посібник / За ред. І.П. Руценка. Х.: ТОВ «Планета-Прінт», 2019. 442 с.
2. *Економічна політика держави : навч. посіб. / Ю. М. Уманців, О. І. Міняйло, Л. В. Лебедева. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2020. 480 с.*
3. Мателешко Ю. П. Теорія міжнародних відносин: навчальний посібник. Ужгород: Вид-во УжНУ «Говерла», 2020. 156 с.

Додатковий

4. *Соціологія: терміни, поняття, персоналії: Навч. словник-довідник для студентів / За ред. В.М. Пічі. 2-ге вид., стер. Л.: Новий Світ-2000, 2004. 476 с.*
5. Вебер М. Господарство і суспільство: нариси соціології розуміння / М. Вебер; з нім. пер. М.Кушнір. К.: Вид. дім «Всесвіт», 2020. 345 с.
6. Герасимчук А.А. Соціологія бізнесу: навч. посіб. для студ. ВНЗ. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2016. 276 с.
7. Історія міжнародних відносин: підруч. / І.В. Алексеєнко, А.Х. Маргулов, І.А. Єремєєва, М.В. Несправа. Дніпро : ДДУВС, 2020. 228 с.

8. Соціологія глобалізації. Навчальний посібник/ Култаєва М.Д., Прокопенко І.Ф., Радіонова І.О., Троцько Г.В. / За редакцією Култаєвої М.Д. Харків: ХНПУ імені Г.С. Сковороди, 2018. 207 с.
9. Людський капітал 2030. Глобальні навички майбутнього.<https://nqa.gov.ua/news/ludskij-kapital-2030-globalni-navicki-majbutnogo/>
- 10.Сім'я та сімейні відносини в Україні: сучасний стан і тенденції розвитку. К.: ТОВ «Основа-Принт», 2009. 248 с. https://ukraine.unfra.org/sites/default/files/pub-pdf/Family-ukr-WEB_copy.pdf
- 11.Шуст Н.Б. DEMOCRATIC CONCEPTS AND THEIR RELATIONSHIP WITH THE COUNTRY BRAND IN THE INTERNATIONAL AREA THROUGH DEMOCRACY INDICES (Демократичні концепції та їх зв'язок з брендом країни на міжнародній арені через індекси демократії) //«Наукові інновації та передові технології» (Серія «Державне управління», Серія «Право», Серія «Економіка», Серія «Психологія», Серія «Педагогіка»): журнал.2022.№6(8)2022.С.544-551. [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://perspectives.pp.ua/index.php/nauka/article/download/1721/1719>
- 12.Шуст Н.Б. Соціологія торгівлі та брендингу як окрема спеціалізація в галузі соціально-поведінкових наук //Соціальні технології: актуальні проблеми теорії та практики. 2022, Вип. 94. С.75-84. [Електронний ресурс] Режим доступу : <http://soctech-journal.kpu.zp.ua/archive/2022/94/6.pdf>
- 13.Ніколаєць К.М. Соціальна політика в Україні (у 90-х рр. ХХ ст.) навчальний посібник. Київ: КНТЕУ, 2016. 296 с.

Інтернет -ресурси

- 14.Електронна бібліотека Інституту соціології НАН України). Режим доступу: http://i-soc.com.ua/institute/el_library.php
- 15.Фаховий журнал «Соціологія: теорія, методи, маркетинг». Режим доступу: <http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/5932>
- 16.Офіційний сайт Українського Інституту соціальних досліджень імені Олександра Яременка. Режим доступу: <http://www.uisr.org.ua/>
- 17.Центр соціальних та маркетингових досліджень SOCIS . Режим доступу: <http://socis.kiev.ua/ua/>
- 18.Центр Разумкова. Режим доступу: <http://razumkov.org.ua/>
- 19.База даних соціологічних досліджень [The European Social Survey \(the ESS\)](http://www.europeansocialsurvey.org/). Режим доступу: <http://www.europeansocialsurvey.org/>
- 20.Офіційний сайт соціологічної асоціації України. Режим доступу: <http://www.sau.in.ua>.

* Примітка: курсивом зазначені джерела, які наявні в бібліотеці ДТЕУ.